

عنوان مقاله:

تغییر سیاستهای کنترل جمعیت و تأثیر آن بر تحولات باروری در ایران

محل انتشار:

نخستین همایش انجمن جمعیت شناسی ایران (سال: 1381)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

زینب کاوه فیروز - دستیار تحقیق بخش تحقیقات جمعیت شناسی دانشگاه تهران

محمدجلال عباسی شوازی - استادیار گروه جمعیت شناسی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

مقاله حاضر به بررسی روند و چگونگی تغییر سیاستهای اتخاذ شده در زمینه کنترل جمعیت در ایران از دیدگاه سیاستگذاران، علمای مذهبیو صاحبانظران جمعیتی می پردازد. هدف مقاله، پاسخ به سوالاتی دراین زمینه است که چرا و چگونه سیاستهای مذکور طی دوره های متفاوت تغییر یافت؟ چه عواملی باعث توقف سیاستهای کنترل جمعیت بعد از انقلاب اسلامی گردید، و چگونه سیاستهای مذکور از سال 1367 مجدداً اعمال شد؟ زمینه های اجتماعی و نحوه شکل گیری سیاستهای جمعیتی در ایران در دوران قبل و بعد از انقلاب چگونه بوده است؟ نقش نهاد مذهب و نگرش علمای مذهب در تغییر سیاستها چه بوده است؟ و نهایتاً این که تغییر سیاستهای جمعیتی چه تأثیری بر تحولات باروری داشته است؟ برای رسیدن به اهداف فوق، علاوه بر استفاده از روش مطالعات اسنادی، از روش مصاحبه عمیق در جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات بهره گرفته شده است. مطالعات قبلی بیانگر شروع کاهش باروری جمعیتی بعد از انقلاب تا اندازه زیادی در پاسخ به ایده مردم در مورد فرزند کمتر و در نتیجه نیاز آنان در مورد کنترل باروری برنامه ریزی و اعمال شده است. بدیهی است نقش برنامه های توسعه دولت از جمله افزایش سطح سواد، توسعه نقاط روستایی و گسترش شبکه های بهداشتی که تحت عنوان سیاستهای غیرمستقیم ویا سیاستهای ضمنی از آن نام برده می شود و نیز موافقتهای علمای مذهبی و حمایت آنان از برنامه های تنظیم خانواده را نباید نادیده گرفت. در مجموع فراتحلیل سیاستهای جمعیتی در ایران بیانگر این است که این سیاستها گذشته از شرایط و تحولات جمعیتی در کشور، متأثر از تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی قبل و بعد از انقلاب قرار داشته و از این رو علت عدم هماهنگی آغاز تحولات باروری، باروری با سیاستهای جمعیتی را بایستی در بستراجتماعی آن زمان جستجو کرد.

کلمات کلیدی:

سیاستهای کنترل جمعیت، سیاستگذاران، علمای مذهبی، صاحبانظران جمعیتی، مصاحبه عمیق، نتایج سرشماری، انقلاب اسلامی، جنگ، تغییر سیاستهای کنترل جمعیت، تحولات باروری، سیاستهای ضمنی دولت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/72234>

